

ה' בניסן תשפ"ג
27 במרץ 2023

משפחת הטכניון היקרה,

השעות, הימים והשבועות הקרובים גורליים לעתיד מדינת ישראל, הגורליים ביותר מאז קרבות הבלימה במלחמת יום הכיפורים לפני 50 שנה. אם לא ייעצר תהליך החקיקה בצורתו הנוכחית, תוכפף מערכת המשפט לרשות המבצעת והרשות המחוקקת, שבאופן מעשי אחת הן במדינת ישראל, וישתנה אופייה של המדינה לשנים רבות. הרי ההפרדה והאיזון בין הרשות השופטת לבין הרשות המחוקקת והרשות המבצעת הם מהות הדמוקרטיה.

שיח והגעה להסכמות רחבות הם הדרך היחידה לערוך שינויים במהות ובאופי הבסיס החוקתי עליו נשענת מדינה. קריאת נשיא המדינה, האקדמיה, אנשי ההייטק, הכלכלנים, המשפטנים, ראשי המל"ל לדורותיהם, המוסד והשב"כ, יועציו הקודמים של בנימין נתניהו, אנשי המילואים בכלל התפקידים, ולמעשה רוב רובו של הציבור נופלת על אוזניים ערלות. הרקמה העדינה המחברת בינינו כעם נקרעת לגזרים וכך גם הקשר שלנו עם העם היהודי החי בתפוצות.

לאורך החודשים האחרונים פעלו האוניברסיטאות באיפוק רב אך אתמול בערב נפל דבר. ראש הממשלה פיטר את שר הביטחון לאחר שמתוך דאגה לשלומה ולשלמותה של מדינת ישראל קרא השר לעצירת החקיקה. בכך הוכיח ראש הממשלה שפניו אינן להדברות אלא למחטף חקיקתי שמטרתו הכפפת הרשות השופטת לרשות המבצעת ושינוי אופייה של מדינת ישראל.

כמובן שאופייה של המדינה ניצב בראש דאגותינו וכך גם קיומה של חברה ליברלית ודמוקרטית החיונית לשגשוגה של האקדמיה והשתלבותה בקהילה האקדמית העולמית. התנהלותה של הממשלה בשבועות האחרונים מעלה חשש עמוק בקשר לכוונותיה ולאופי המשטר אליו היא מכוונת.

כפועל יוצא של הצהרת הסנאט והוועד המנהל מהחודש שעבר, עלינו לשאול את עצמנו האם הציווי בחוקתנו: "המוסד יעשה למען היעדים הנזכרים (הוראה, מחקר ותמיכה במשק) מבלי להפלות איש מסיבת גזע, דת, לאום או מין" יוכל להתקיים? האם תימשך הצלחתנו הנשענת על ערכים אוניברסליים של פתיחות, סובלנות, חופש אקדמי, שוויון והיעדר אפליה שעליהם מושתתת חברותנו בקהילה המדעית העולמית?

זו אינה דאגה בעלמא. בהצהרת נשיאי ורקטורי האוניברסיטאות לפני כחודשיים הבענו חשש מהפגיעה הצפויה בחוסן של האוניברסיטאות. ובכן, לצערי התחזית מתגשמת. מועמדים הנמצאים בהשתלמות בתר-דוקטורט מהססים לחזור לארץ, מדענים ישראלים שוקלים הגירה, כנס מדעי בוטל בשבוע שעבר בגלל סירובם של מדענים זרים לבקר בישראל, אתמול התבשרתי שמרצה מפתח בכנס שיתקיים בטכניון ביוני ביטל את השתתפותו בגלל המצב, מדענים זרים המשמשים בוועדות הערכה ביטלו את השתתפותם בוועדות, וקרן פילנטרופית ראשונה הודיעה לי שבמידה והחקיקה המזוהת בנושא מינוי שופטים תעבור, הם יגבילו את תרומותיהם לפעולות הטכניון בחו"ל. ואפשר להזכיר גם את צמצום ההשקעות בחברות הזנק בארץ ואת ההיסוס של חברות זרות, שחלקן במו"פ הישראלי הוא דומיננטי, להשקיע במו"פ בארץ.

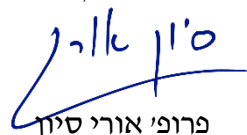
.../2

ביום חמישי האחרון חזרתי מסיור גיוס תרומות אינטנסיבי בבוסטון, ניו יורק ופלורידה. נפגשתי עם מאות ידידי נפש מסורים לטכניון ולמדינת ישראל, מארה"ב, קנדה וברזיל. רפובליקאים ודמוקרטים, שמרנים וליברלים. לא היה אחד או אחת שלא הביעו דאגה עמוקה מהמתחולל בארץ ומהקרע הנפער בין יהדות צפון אמריקה ובין ישראל בכל הנוגע לערכי הדמוקרטיה. כפי שסיכמה אחת התורמות הנאמנות שלנו – "אני חוששת שמדינת ישראל ואני כבר לא חולקות את אותם ערכים".

ולכן, אני ושאר נשיאי האוניברסיטאות החלטנו בצעד חריג וקשה לעצור את הלימודים באוניברסיטאות ולקרוא שוב לראש הממשלה: עצור את החקיקה לפני שניפול לתהום המשבר החוקתי. אפשר מתוך כוונה אמיתית שיח מעמיק והכר בכך שתוצאותיו יקבעו את דמותה של מדינת ישראל.

ולנו, קהילת הטכניון, אני קורא להתלכד סביב הצהרת הסנאט והוועד המנהל. להתמקד סביב הערכים המלכדים אותנו כקהילה. השיח, הסובלנות, ההכלה והדבקות באמת ליוו אותנו במשך 100 שנים. הם האירו את דרכינו בשגרה ונועדו לשמש מגדלור דווקא כשהים סוער. אני קורא לכולנו לבטא את דעותינו בקול רם וברור, ללא חשש וללא מורא בעודנו זוכרים שבית הטכניון הוא בית למגוון רחב של דעות ושיש לנו מדינה אחת וטכניון אחד.

לסיום, אני רוצה לברך בימים סוערים אלה את משפחת הטכניון בחג פסח שמח, חג פסחא שמח, ורמדאן כרים.

בברכה,

 פרופ' אורי סיון
 נשיא